

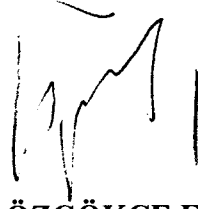
7083
12-03-2017

10/3/17
Grup önerisi
oldu. Karar
Bece posterildi.
2702
12.03.2018.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin; Özgür Suriye Ordusu (ÖSO) adlı silahlı yapılanmayla 20 Ocak 2018'te başlattığı ve 12 Mart 2018 tarihi itibarıyla 51. gününde halen devam eden Suriye'nin Afrin kentine yönelik askeri operasyonda sivil can kayıplarının olduğuna dönük iddialar uluslararası kamuoyunda yer almaktadır.

Başta Birleşmiş Milletler olmak üzere uluslararası örgütlerin ve insan hakları kuruluşlarının Afrin'e yönelik askeri operasyonda artan sivil can kaybı tespitlerinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.



Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN

Van Milletvekili

GEREKÇE

Yaşam hakkı, insanlık âleminin uzun mücadeleler sonucu elde ettiği tüm hak ve özgürlüklerin kullanılmasının temelini oluşturan bir haktır. İnsan hakları hukuku içinde değer sırası bakımından birinci sırada yer alır. Yaşam hakkına sahip olmadan diğer hak ve özgürlüklerin kullanılması mümkün değildir. Uluslararası sözleşmelerin ve insan hakları belgelerinin tümünün yaşam hakkını mutlak güvence altına alması hasebiyle yaşam hakkı "dokunulmaz" bir haktır.

Yaşam hakkı, esas itibariyle kamusal makamlar tarafından öldürülmeme ve yaşama yönelmiş tehdit, tehlike ve risklere karşı kamusal makamlar tarafından korunma hakkını içerir. Devletler bu anlamda yaşam hakkı karşısında hem aktif hem de pasif sorumluluk ve zorunluluk içerisindedir.

20 Ocak 2018'den bu yana Suriye sınırlarında ÖSO ile TSK'nin yürüttüğü askeri operasyon, sivillerin zarar görmesi açısından çok sayıda risk barındırmaktadır. Nitekim konuya dair açıklama yapan yetkililer sivil can kaybı iddiasını reddetmemişler ve konuya asgari özen gösterildiğini iddia etmişlerdir.

Örneğin bir yayın kuruluşunun konuya ilişkin sorularına yanıt veren Genelkurmay Başkanlığı "... sivil/masum kişiler ile çevrenin (arkeolojik kalıntılar, tarihi özelliği olan yapılar, dini ve kültürel varlıklar vb.) zarar görmemesi için her türlü dikkat ve hassasiyet gösterilmektedir" denmiştir.

Ancak başta Birleşmiş Milletler (BM) ve UNICEF olmak üzere uluslararası kurumlar 51 gündür devam eden operasyon nedeniyle çok sayıda sivilin yaşamını yitirdiği iddia etmektedirler.

Örneğin Suriye İnsan Hakları İçin Gözlemevi (SOHR), 28 Ocak 2018'de bombardımanlar sonucunda 51 sivilin öldüğünü; 6 Mart 2018 tarihli son açıklamasında ise hava ve topçu bombardımanları sonucu aralarında Kürtlerin, Arapların ve Ermenilerin de bulunduğu 177 sivilin Afrin'de hayatını kaybettiğini; 337 sivilin ağır yaralı olduğunu iddia edilmiştir.

Yine İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW) Ocak ayındaki bir bombardıman nedeniyle kadın ve çocukların çoğunlukta olduğu 26 sivilin öldüğünü; Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) Suriye Temsilcisi Fran Equiza, 26 Ocak 2018'de Türkiye'nin bombardımanları dolayısıyla Afrin'de en az 11 çocuğun yaşamını yitirdiğini iddia edilmiştir.

Sivil ölümlerin artması dolayısıyla bir açıklama yapan BM Suriye Bölgesel İnsani Yardım Koordinatörü Panos Moutzisz ise, ateşkes kararına rağmen Türkiye'nin operasyona devam ettiği Afrin'den sivil ölüm ve yaralanmalara ilişkin olarak "Türk Ordusu'nun Afrin'deki

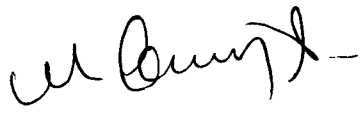
operasyonları nedeniyle sivil ölümler ve yaralanmalar hakkında rahatsız edici raporlar almaya devam ediyoruz” demiştir.

28 Şubat 2018’de bir rapor açıklayan bir başka kurum olan Uluslararası Af Örgütü’nün Ortadoğu Araştırma Direktörü Lynn Maalouf, “Afrin’de Türk Ordusunun operasyonları şimdiden sayısız sivil ölümüne yol açtı ve yüzlercesinin daha yaşamını tehlike altına atıyor” dedi ve bombardımanlar nedeniyle 93 sivilin öldüğünü; 313 sivilin de yaralandığı iddia etti.

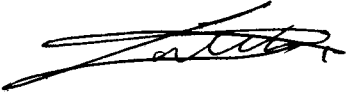
Bu noktada 1949 tarihli Cenevre Sözleşmesi’ni anımsatarak niteliği ne olursa olsun devlet savaş ya da silahlı çatışma hallerinde öncelikle sivillerin yaşam hakkını güvence altına almak zorundadırlar.

Bu bakımdan uluslararası barışı, adaleti ve güvenliği hiçbir devlet tehlikeye atmamalıdır. Yapılan açıklamalar ve uyarılar yaşam hakkı ihlallerinin insanlığa karşı suç olduğunu ve devletlerin önceliğinin insancıl hukuk kurallarını işletmek olduğunu anımsatma amaçlıdır.

Yapılan açıklamalar Afrin’deki operasyonun yakın zamanda kent merkezinde devam edeceği yönünde olup yüzbinlerce sivilin yaşadığı Afrin’de böyle bir çatışma sürecinden sivillerin doğrudan zarar göreceği kuşkusuzdur. Bu noktada uluslararası kurumların ve insan hakları örgütlerinin sivil kayıp iddialarının incelenmesi; insani yardım konvoylarına izin verilip verilmediğinin ortaya çıkarılması ve BM Güvenlik Konseyi’nin 2401 sayılı Suriye’de ateşkes kararına uyulması amacıyla bir Meclis Araştırması talep ederim.



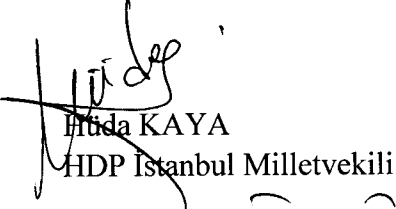
Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili



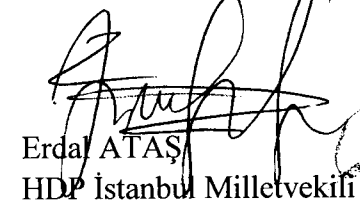
Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili



Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili



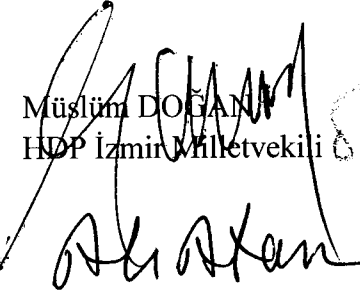
Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili



Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili



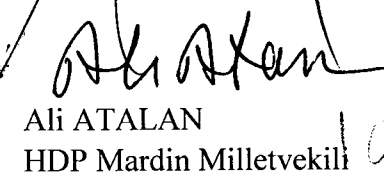
Ertuğrul KÜRKÜ
HDP İzmir Milletvekili



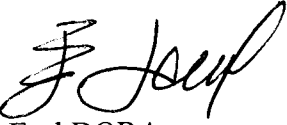
Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili



Ayhan BİLGİN
HDP Kars Milletvekili



Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili



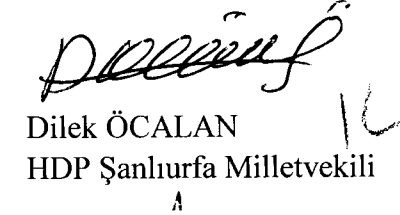
Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili



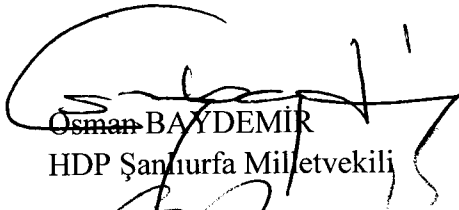
Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili



Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili



Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili



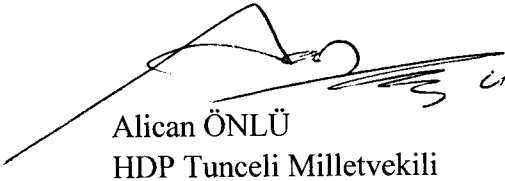
Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili



Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili



Aycan KİMEZ
HDP Şırnak Milletvekili



Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili



Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili



Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili